

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
науково-педагогічної та
Історичний факультет
національної роботи
Тарас ПШЕНИЧНИЙ
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Вплив європейської культури на українське мистецтво
для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 Історія та археологія**
освітній рівень **перший (бакалаврський)**
освітня програма **Історія України та культурна антропологія**
(з поглибленим вивченням іноземних мов)
вибірковий блок **Етнічна історія та етнокультура**
вид дисципліни **вибіркова**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2021/2022**
Семестр **8**
Кількість кредитів ECTS **3**
Мова викладання, навчання
та оцінювання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладач: Кузіна Наталія Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства

Пролонговано: на 20 22 / 20 23 н.р. «29» 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20 / 20 н.р. () « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Кузіна Наталія Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри етнології та краєзнавства

Валерій КАПЕЛЮШНИЙ

(підпис)

Протокол № 13 від «30» червня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 7 від «26» серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії

Наталія ТЕРЕС

(підпис)

«29» серпня 2021 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати розуміння цілісного розгляду української культури у європейському і світовому контексті на рівні синтезу наукових знань, ознайомити студентів із історією європейської культури від ранніх форм до сучасності, показати розвиток мистецтва в культурі окремих країн Європи.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* теоретичні та методологічні основи наукових підходів до аналізу європейського культурного розвитку ; понятійно-категоріальний апарат і методи історико-культурного аналізу феномену європейської культури і мистецтва; роль мистецтва та народної художньої творчості у формуванні національної культури Європи.

2. *Вміти* аналізувати розвиток мистецтва в культурі окремих епох, країн Європи;

показати європейське мистецтво як феномен художньої культури в розмаїтті його проявів; реконструювати історичний процес становлення та розвитку європейської культури та мистецтва; розглядати європейське мистецтво як чинник національної самоідентифікації та культурної єдності людства.

3. Володіти елементарними навичками джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Вивчаються теоретичні основи аналізу культури та закономірності розвитку художньої культури; історичні закономірності європейської культури, розглядаються основні етапи формування української культури та фактори, що впливали на цей процес, зокрема, зв'язок з подіями у житті Європи, а також внесок українців у формування сучасного стану європейської культури.

4. Завдання (навчальні цілі): розвиток аналітичних здібностей студентів у порівнянні європейської та української культур. У результаті вивчення курсу студенти повинні *засвоїти* елементи науково-дослідної роботи, *вміти* визначати взаємовплив та специфіку розвитку європейської культури і мистецтва як визначального чинника сучасної цивілізації. набути навички роботи з науковою літературою та джерелами, їх застосування в оцінці культурних явищ.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> термінологічно-понятійний апарат з історії європейського культурного розвитку	лекція, робота	самостійна контрольна робота 1 (тест)	15%
1.2	<i>Знати</i> основні етапи формування української матеріальної культури та цивілізаційного впливу європейської культури на неї	лекція, робота	самостійна контрольна робота 2 (тест)	7%
1.3	<i>Знати</i> історичні закономірності європейської культури	лекція, робота	самостійна контрольна робота 2 (тест)	8%
2.1	<i>Вміти</i> характеризувати (визначати риси, які характерні і властиві) основні етапи формування української культури та фактори, що впливали на цей процес	лекція, робота	самостійна Реферат	15%

2.2	Вміти визначати і оцінювати внесок українців у формування сучасного стану європейської культури.	лекція, робота	самостійна	Реферат	15%
2.3.	Вміти здійснювати порівняльний аналіз явищ української та європейської культур	лекція, робота	самостійна	залік	20%
2.4	Вміти з'ясувати причини, передумови, простежувати хід та основні чинники еволюції української культури	лекція, робота	самостійна	залік	20%

6.Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3.	2.1	2.2	2.3.	2.4.
ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії	+	+	+		+		+
ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.	+	+		+	+	+	
ПРН 18.1 Знати специфіку та регіональні особливості багатомікового процесу етно- та націотворення в Україні та провідних зарубіжних країнах.	+	+	+		+		+
ПРН 18.2 Аналізувати та класифікувати етнічні конфлікти, давати етнічну характеристику міграційних процесів сучасного світу.	+	+		+		+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.1 – 15 балів/9 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2, 1.3 – 15 балів/9 балів.
3. Реферат з тем ЗМ 1: РН 2.1 – 15 балів/9 балів.
4. Реферат з тем ЗМ2: РН 2.2 – 15 балів/9 балів.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – залік;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;
- Оцінюються такі результати навчання студента: вміти здійснювати порівняльний аналіз явищ української та європейської культур, вміти з'ясувати причини, передумови, простежувати хід та основні чинники еволюції української культури.

- форма проведення заліку – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;

- мінімальний пороговий рівень залікової оцінки, за якої залік вважається складеним – **24 бали.**

Необхідна умова допуску до заліку: студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до заліку 36 балів.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів: бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-7, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 8-15.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, реферати) і підсумкове оцінювання (залік).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 Розвиток культури та мистецтва від найдавніших часів до XV століття.		Змістовий модуль 2 .Мистецтво XX століття як відображення нового світосприйняття.		Залік
30 заліковий бал (максимум)		30 залікових балів (максимум)		
Самостійна робота (реферат)	Модульний контроль	Самостійна робота (реферат)	Модульний контроль	
15 (максимум)	15 (максимум)	15 (максимум)	15 (максимум)	

Реферат студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модулю, зокрема Реферат 1 (остання декада березня) і Реферат 2 (остання декада травня). Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 15 - 13 балів;
- тема розкрита неповно 12 - 9 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 8 7 балів;
- розкритий лише окремий аспект 6 - 1 бал.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 і Контрольна робота 2 Завдання з тестування містить 15 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	Екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та самостійної роботи.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		лекції	самостійна робота
Розділ 1. Розвиток культури та мистецтва від найдавніших часів до XV століття.			
1.	Вступ. Тема 1. Складові формування європейської культури. Виникнення мистецтва як унікального механізму культурної еволюції.	1	4
2.	Тема 2. Культура як етнорозрізнавальна ознака. Антропоцентризм української культури і цивілізації	2	2
3.	Тема 3. Взаємодія елементів культури і їх вплив на формування цивілізацій.	2	2
4.	Тема 4. Стародавня культура східних слов'ян.	2	4
5.	Тема 5. Українська культура і візантійська спадщина	2	4
6.	Тема 6. Культурні зв'язки Київської Русі з Європою.	2	4
7.	Тема 7. Розвиток мистецтва на західноукраїнських землях у складі Польсько-Литовської держави.	2	2
8.	<i>Реферат з тем ЗМ1</i>	-	6
9.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1</i>	1	-
Розділ 2. Мистецтво як відображення нового світосприйняття.			
10.	Тема 8. Ренесанс - нова доба європейської культури та цивілізаційний вектор українського гуманізму.	2	4
11.	Тема 9. Реформація та її вплив на українське мистецтво	1	2
12.	Тема 10. Бароко у Європі - нова ідеологія мистецтва. Феномен українського бароко	2	4
13.	Тема 11. Світоглядні засади та головні напрями розвитку європейської культури XIX ст.	2	4
14.	Тема 12. Зародження і розвиток концепції національного мистецтва України на початку XX ст.	2	4
15.	Тема 13. Європейська культура другої половини XX ст. та її вплив на нові напрями в українському мистецтві	2	2
16.	Тема 14. Мистецтво української діаспори	2	4
18.	Тема 15. Трансформаційні процеси в українській культурі на початку XXI століття	2	2
19.	<i>Реферат з тем ЗМ2</i>	-	6
20.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ2</i>	1	-
	ВСЬОГО	30	60

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **30 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Історія українського мистецтва / Г.Скрипник. У п'яти томах. Київ: ІМФЕ ім. М.Рильського. 2006-2008.
2. Історія Української культури: у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
3. Калакура Я.С. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я.С. Калакура, О.О. Рафальський, М.Ф. Юрій. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2015. 496 с.
4. Колесник І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX ст.). Київ: Генеза, 2000. 256 с.
5. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.Л.Шевнюк та ін.; За ред. М.М.Заковича. 5-те вид., стер. К.: Знання, 2010. 589 с.
6. Любащенко В. Реформація і протестантизм: український контекст: зб. наук. ст. К.: Саміт-Книга, 2017. 483 с.
7. Кузіна Н.В. Вплив європейської культури на українське мистецтво: навчально-методичний комплекс. К.: ЦП «Компринт», 2014.
8. Рафальський О.О. Україна як цивілізаційний феномен. Київ: Бланк-Прес, 2010, 256 с.
9. Степовик Д.В. Українська гравюра бароко. К: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2013. 495 с.
10. Степовик Д. Історія української ікони X – XX ст. 3-тє вид., стереотип. К.: Либідь, 2008. 440 с.; іл.
11. Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності: навч. посібник / кол. авторів; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра філос. наук, проф. З.Е. Скринник. Київ: УБС НБУ, 2015. 609 с.
12. Україна найдавнішого часу – XVIII ст.: цивілізаційний контекст пізнання / М.Ф. Юрій, Л.М. Алексієвець, Я.С. Калакура, О.А.Удод. Тернопіль: Астон, 2012. Кн.1. 700 с.
13. Шульгіна В., Яковлев О. Інтерпретація теорії культури, мистецтва і освіти в сучасній українській науці. (2005 – 2012 рр.). Київ: НАКККіМ, 2012. 228 с.
14. Шейко В.М. Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти). К.: ІК НАМУ, 2011. 624 с.

Додаткова:

1. Богуцький Ю.П., Андрущенко В.П., Безверщук Ж.О., Новохатько Л.М. Українська культура в європейському контексті. К.: Знання, 2007.
2. Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. К.:Знання, 2000.
3. Данченко М.Л. Український патріотичний наратив у XVIII столітті – перехід від українського бароко до російського класицизму // Магістеріум Національний університет “Кієво-Могилянська академія”. Культурологія. Вип.68. К., 2017. С. 36-40.
4. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. К., 1993.
5. Історія української культури: збірн. матеріалів і документів / За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. К.: Вища школа, 2000.
6. Історія світової культури: Навч. посіб. / Кер. авт. колективу Л.Т. Левчук. К., 1994.
7. Колесник І.І. Українська культура та історіографія: історія ментальностей // Укр. істор. журн., 2002. №1. С. 26-37.
8. Лямпрехт О.В. Багатомовність як прикметна риса літератури українського бароко // Наукові записки ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2016. Вип. 2 (84). С. 48 -61.

9. Передрієнко В.А. Бароко в контексті стильового розвитку староукраїнської літературної мови другої половини XVI-XVIII ст. // Магістеріум. Мовознавчі студії . Вип. 57. 2014. С. 79-84.
10. Соболь В. Літопис Самійла Величка як явище українського бароко. Донецьк: Часопис, 1996. С. 226-308.
11. Попович М.В. Нарис історії культури України. К., 1994.
12. Семчишин М.Тисяча років української культури (Історичний огляд культурного процесу). Нью-Йорк, 1985.
13. Цветков О.П. Культура і релігія. Київ: Академкнига, 2011. 192 с.